

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 338.2

<https://doi.org/10.5281/zenodo.4564074>

МАРЧЕНКО В.М.

ГУМЕНЮК Б.Є.

Міжнародний досвід стимулювання ресурсозбереження

У даній статті розглянуто основні фактори впливу та напрями державного регулювання системи управління ресурсозберігаючим розвитком підприємств в різних країнах. Було згруповано та досліджено фактори зовнішнього і внутрішнього впливу на управління розвитком ресурсозбереження підприємства. Обґрунтоване ключове значення державної політики в розвитку ресурсозбереження підприємств, оскільки масштабне реформування, модернізація та переозброєння підприємств неможливе без потужної підтримки з боку держави.

Визначено напрями державної політики в системі управління ресурсозбереженням на прикладі різних країн світу. Запропонована та обґрунтована система принципів ресурсозбереження в розвинених країнах. Розглянуто основні мотиваційні стимули для використання відновлюваних джерел енергії країнами СНД та Європейського Союзу. Виявлено основні проблеми державного регулювання, управління розвитком ресурсозбереження підприємств та розглянуто основні напрямки розвитку ресурсозбереження.

Ключові слова: відновлювана енергетика, державне регулювання, енергомісткість, ресурсозбереження.

МАРЧЕНКО В.М.

ГУМЕНЮК Б.Є.

Международный опыт стимулирования ресурсосбережения

В данной статье рассмотрены основные факторы влияния и направления государственного регулирования системы управления ресурсосберегающим развитием предприятий в разных странах. Были сгруппированы и исследованы факторы внешнего и внутреннего влияния на управление развитием ресурсосбережения предприятия. Обосновано ключевое значение государственной политики в развитии ресурсосбережения предприятий, поскольку масштабное реформирование, модернизация и перевооружение предприятий невозможно без мощной поддержки со стороны государства.

Определены направления государственной политики в системе управления ресурсосбережением на примере разных стран мира. Предложена и обоснована система принципов ресурсосбережения в развитых странах. Рассмотрены основные мотивационные стимулы для использования возобновляемых источников энергии странами СНГ и Европейского Союза. Выявлены основные проблемы государственного регулирования, управления развитием ресурсосбереже-

ния предприятий и рассмотрены основные направления развития ресурсосбережения.

Ключевые слова: возобновляемая энергетика, государственное регулирование, энергоёмкость, ресурсосбережения.

MARCHENKO V.M.

GUMENYUK B.E.

International experience in stimulating resource conservation

Nowadays, the issue of resource saving is increasingly brought up for discussion. This is due to serious concerns about the problem of Ecology, depletion of land resources and economic efficiency of production.

Resource saving is a set of measures associated with the economical and efficient use of different production factors. The Government plays a significant part in the formation and development of resource saving in the country. Such important instruments of regulation of spheres of economic activity as investment, monetary, tax, price, legislative, program–target, informational, administrative–organizational and managerial and stimulating, on the one hand, allow to support organizations, on the other hand, limit and control them, setting the direction of development of their activities to conserve natural resources.

As the title implies the article describes the main factors of influence and directions of state regulation of the resource–saving development management system of the enterprise in different countries. Factors of external and internal influence on the management of the development of resource conservation of the enterprise were clustered and considered. The article gives a detailed analysis the crucial of public policy for development resource conservation of enterprises, because a major reforms, modernization and re–equipment process of enterprises are impossible without strong state support.

Much attention is given to determinate some directions of state policy in the management system of resource saving on the example of different countries of the world. A system of principles of resource conservation in developed countries is proposed and justified. Moreover, the main motivational incentives for the use of renewable energy sources by the CIS and European Union countries are considered. The article touches upon the main issues of state regulation and management of the development of resource conservation of enterprise. The article also reveals the main problems from the point of view of resource management and resource conservation development for Ukrainian enterprises.

Keywords: renewable energy, state regulation, energy intensity, resource conservation.

JEL classification: M21

Постановка проблеми. В умовах постійних змін і невизначеності сучасного стану економіки, стабільний розвиток підприємства відіграє ключову роль у забезпеченні його конкурентоспроможності. Сьогодні, коли підприємство функціонує як відкрита система і знаходиться під впливом не тільки внутрішніх, але і зовнішніх факторів, метою його діяльності є не тільки отримання прибутку, а й підвищення ефективності його діяльності в усіх напрямках: ефективне використання матеріальних ресурсів, раціональне використання людських та інформаційних ресурсів. Метою підвищення ефективності діяльності підприємств промисловості та національної економіки є вміння управляти ресурсозберігаючим розвитком підприємства. Фактори, що безпосередньо впливають на реалізацію управлінських інновацій в умовах ресурсозбереження, відігра-

ють важливу роль у вирішенні завдань розробки та впровадження ефективної системи управління ресурсозбереженням підприємства. Особливої уваги заслуговують зовнішні чинники, оскільки саме вони формують основні тенденції в області ресурсозбереження.

Аналіз останніх досліджень з даної проблеми. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти управління ресурсозбереженням та управління розвитком ресурсозбереження на всіх рівнях економічної системи вивчається багатьма сучасними вченими в усіх країнах світу.

На рівні макроекономіки багато вчених розглядають ресурсозбереження як напрям забезпечення сталого розвитку економіки країни. Шляхами розвитку ресурсозбереження є підвищення енергоефективності, державне регулювання питань ресурсоефективності, забезпечення охо-

рони навколишнього середовища та соціальної стабільності [1, с. 2].

Результати наукових досліджень щодо ролі невідновлюваних та поновлюваних джерел енергії в споживанні енергії в 16 країнах Латинської Америки та Карибського басейну привели до висновку, що довгострокове використання поновлюваних і невідновлюваних джерел енергії, а також інших факторів, у тому числі державні витрати, валовий внутрішній продукт, фінансовий розвиток роблять позитивний вплив на економічне зростання в досліджуваних країнах. Стимули активного розвитку поновлюваних і невідновлюваних джерел енергії лежать в площині розробки відповідної податково-бюджетної, фінансової та міжнародної торговельної політики, а також ефективних енергетичних стратегій для макроекономічної стабілізації та сталого розвитку цих країн [1, с. 4].

Сучасним напрямом наукових досліджень є забезпечення ресурсної безпеки, яку окремі науковці розглядають, як безпеку постачання, надійність інфраструктури, доступність і екологічність. Науковці розробляють методики розрахунку індексу безпеки відновлюваних джерел енергії, який будується з використанням комбінації оцінки екологічного життєвого циклу і моделювання можливих енергетичних систем [1, с. 5].

Енергетична пов'язаність окремих країн обумовила напрям наукових досліджень питань інтегрованого ресурсозбереження. Так, на основі дослідження багаторічної інтеграції між виробництвом, капіталом і споживанням енергії в енергозалежних країнах, науковці з'ясували, що баланс між ефективним споживанням енергії та ефективною державною політикою з енергозаощадженням буде підтримувати економічне зростання в енергоінтегрованих країнах в майбутньому [2, с. 38].

Мета статті – виявити основні фактори, що впливають на управління розвитком ресурсозбереження підприємств, а також вивчити досвід різних країн у регулюванні ресурсозбереження. Для досягнення поставленої мети намічені наступні завдання:

- узагальнити й оцінити вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на систему управління ресурсозбереження підприємства;
- проаналізувати особливості державного регулювання ресурсозбереження в різних країнах.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на дослідження науковців, можна зробити чіткі

висновки, що система управління ресурсозбереженням на підприємстві залежить ряду факторів, які позитивно впливають або перешкоджають розвитку підприємства.

Світовий досвід розробки та реалізації програм ресурсоефективності має широкий спектр механізмів та економічних методів забезпечення ефективності ресурсоспоживання у всіх сферах господарської діяльності.

Протягом багатьох років у країнах ЄС реалізується системний підхід в політиці ефективного ресурсоспоживання, який передбачає гармонізацію таких важливих складових, як нормативна база, розробка та впровадження енергоощадних технологій, організація ефективного управління ресурсоспоживанням на державному та муніципальному рівнях, використання економічних стимулів, створення систем і інструментів моніторингу енергоспоживання на виробництві та в муніципальній сфері, інформаційна та громадська підтримка енергоефективності.

Державна система управління ресурсозбереженням та енергоефективністю має містити ряд напрямків:

1) Формування багаторівневої структури державного управління ресурсозбереженням з галузевою сферою відповідальності та наявністю координуючих органів, а також з розподілом окремих функцій в рамках реалізації державної політики між окремими органами виконавчої влади [4, с. 5].

2) Створення та впровадження системи об'єктивних ключових показників ресурсозбереження в стратегії розвитку всіх галузей економіки; а також впровадження управлінських стимулів для підвищення ефективності використання ресурсів. У провідних країнах активно застосовується порядок накладення відповідальності на органи державної влади за підвищення ресурсоефективності в галузях економіки, контролю з боку регіональних органів за реалізацією заходів, спрямованих на досягнення цільових показників державного рівня [4, с. 12].

3) Практика впровадження національних і міжнародних стандартів ефективності використання ресурсів. Задля цього розроблена система маркування за класами ефективності (А, А+, А++, А+++).

4) Запровадження стимулюючого ціноутворення та оподаткування енергоресурсів, стимулювання інвестицій в ресурсоефективність. Заходи податкової підтримки є однією з найбільш поши-

рених форм державного стимулювання ресурсозбереження та підвищення ресурсоефективності [4, с. 14].

5) У Швеції, Італії, Німеччині, Японії та Південній Кореї передбачені субсидії та податкові пільги на придбання енергоефективного промислового обладнання. Широко використовуються технології альтернативної енергетики, при цьому частка виробленої енергії з альтернативних джерел постійно зростає.

6) Польща вже давно впроваджує енергоощадні технології. У країні діє гнучка система податкових пільг для отримання кредиту на енергоощадну діяльність, а також існує розширена система банків, готових видавати довгострокові кредити на проведення масштабних енергоощадних заходів [4, с. 17].

7) Державні субсидії. Зокрема, уряд Німеччини субсидує використання альтернативних джерел енергії. Крім того, приватні інвестори мають можливість встановлювати сонячні батареї на дахах громадських будівель з можливістю передачі надлишків електроенергії в мережу [2, с. 18].

8) Впровадження системи ресурсного аудиту та управління ресурсами.

9) Система грантів. Уряди деяких країн (США, Данія та ін.) надають підприємствам допомогу у вигляді грантів на реалізацію програм ресурсоефективності. Зокрема, в Данії запроваджено інвестиційні гранти на будівництво централізованих теплових мереж та ремонт теплових мереж з компенсацією 30–60% капітальних вкладень за умови їх надійного підключення до магістральної мережі [3, с. 19].

10) Система штрафів. В Японії при розробці заходів щодо зниження споживання електроенергії законодавчо визначається необхідність раціоналізації процесу використання палива і зниження втрат енергії при транспортуванні. У разі невиконання вимог законодавства накладаються штрафні санкції [4, с. 56].

11) Сертифікаційні програми. Для підвищення рівня енергоефективності підприємств при збереженні їх конкурентоспроможності в США з 2012 року діє програма сертифікації «Superior Energy Performance» [5, с. 25]. У Швеції видаються «зелені сертифікати» на вироблену електроенергію від використання вітру, сонця, хвиль, торфу, геотермальної енергії, деяких видів біопалива і гідроенергетики. Всі споживачі електроенергії зобов'язані придбавати сертифікати відповідно до їх частки споживання електроенергії [5, с. 20].

12) Регулювання цін на енергоносії (тарифів). У Німеччині у 2004 році був прийнятий «закон про відновлювані джерела енергії», згідно з яким енергетичні компанії зобов'язані купувати електроенергію, вироблену з відновлюваних джерел енергії, за фіксованими тарифами. Крім того, кожен вид відновлюваних джерел енергії має окремий тариф, який слугує стимулом розвитку цієї галузі [2, с. 20].

У розвинених країнах дотримуються наступні принципи ресурсозбереження:

- поліпшення структури споживаних ресурсів шляхом зниження частки експорту сировинних ресурсів;
- збільшення частки екологічно чистих і ефективних видів ресурсів;
- підвищення ступеня ефективності при видобутку корисних копалин;
- збільшення частки ресурсозберігаючих технологій;
- аналіз використання ресурсів на кожному етапі розвитку економіки;
- розробка методів аналізу, прогнозування, оптимізації та стимулювання підвищення ефективності використання ресурсів;
- ефективне управління вирішенням ресурсозберігаючих завдань.

Політика енергозаощадження в країнах ЄС вказує на розуміння важливості зниження енергоспоживання і необхідності використання всіх можливих важелів впливу на цей процес. Великий успіх країн Центральної та Східної Європи та Прибалтики обумовлений ефективною реалізацією енергозаощаджувальних технологій та використання альтернативних видів палива з енергетичних культур.

Значну роль для реалізації цього напрямку відіграє економія сировини, яка досягається шляхом використання вторинних матеріалів – металолому, макулатури, пластмас. У багатьох країнах їх запаси настільки великі, що вони можуть значно компенсувати дефіцит природних ресурсів. У старих промислових районах Західної та Східної Європи обсяги закупівлі вторинних ресурсів настільки великі, що вони перекривають місцеві потреби, а деякі експортуються в інші країни [5].

У країнах ЄС існують наступні мотиваційні стимули для використання державою відновлюваних джерел енергії:

У країнах ЄС існують наступні мотиваційні стимули для використання державою відновлюваних джерел енергії:

- пряме стимулювання;
- фінансове стимулювання виробників відновлюваної енергії, що реалізується за допомогою використання певних економічних механізмів (пільгові тарифи, «зелені» сертифікати, тендерні схеми, податкові та митні пільги, субсидії, бонуси та ін.);
- стимулювання використання відновлюваних джерел енергії безпосередньо шляхом зниження привабливості викопних речовин шляхом введення екологічних податків, податків на викиди CO₂ і т. д.;
- добровільні програми, засновані на готовності споживачів платити високі ціни за енергію, одержувану з відновлюваних джерел, через екологічні проблеми з метою підтримки стабільної ситуації в довгостроковій перспективі. До таких програм належать програми та благодійні проекти, спрямовані на заохочення пожертвувань.

Проблема високої енергомісткості продукції українських підприємств може бути вирішена тільки при спільному забезпеченні ресурсозбереження державою і підприємствами в умовах модернізації економіки. Таке партнерство в галузі ресурсозбереження має формуватися в контексті таких напрямків [7]:

- розроблення регіональних і місцевих програм ресурсозбереження та проведення оцінки їх соціоекологічної економічної ефективності і визначення механізмів та інструментів реалізації;
- впровадження комплексу економічних важелів із метою заохочення застосування ресурсозберігаючих процесів у виробництві та споживанні;
- при активній участі місцевих органів влади повинно проходити формування та стимулювання розширення попиту на продукцію ресурсозберігаючого спрямування;
- розвиток регіональної інфраструктури ресурсозбереження, що сприяє створенню нових робочих місць у сфері послуг;
- розширення мережі енергосервісних компаній, підприємств, які виготовляють ресурсозберігаюче устаткування та продукцію, установ, які фінансують ресурсозберігаючу діяльність;
- розширення виробництва ресурсозберігаючої продукції;
- стимулювання переробки та знешкодження відходів виробництва шляхом застосування економічних важелів для вирішення цих проблем;
- активізація інвестиційної діяльності в регіонах і створення умов для підвищення інвестиційної привабливості деяких господарських об'єктів;

- активізація інноваційної діяльності шляхом створення та функціонування інноваційних структур і розроблення та впровадження концепцій технополісу на території областей;
- формування системи багаторівневого фінансування ресурсозберігаючої діяльності;
- формування системи моніторингу ресурсозберігаючої діяльності на регіональному рівні;
- активізація екологічної освіти і виховання та ідеологічне забезпечення процесів ресурсозбереження.

Означені напрямки ресурсозбереження, які є результатом державної та корпоративної ресурсозберігаючої політики, є взаємопов'язані, взаємозалежні й представлені в сучасних концепціях ресурсозбереження [6].

Ефективність використання ресурсів в Україні залежить від особливостей кожного з її регіонів. Регіони України на сьогоднішній день розв'язують задачі, які залежать від ресурсного потенціалу, інтенсивності його використання, особливостей структури територіального народногосподарського комплексу.

Україна вже зробила перші кроки на шляху реалізації ресурсозберігаючих технологій, ставши у 2015 році асоційованим членом Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Це надало українським учасникам рівноправний статус з їхніми європейськими партнерами, а також відкрило можливості впливу на формування змісту Програми.

«Горизонт 2020» – це найбільша Рамкова програма Європейського Союзу з фінансування науки та інновацій із загальним бюджетом близько 80 мільярдів євро, розрахована на 2014 – 2020 роки.

Програма сконцентрована на досягненні трьох головних завдань:

- зробити Європу привабливим місцем для першокласних науковців;
- сприяти розвитку інновацій та конкурентоспроможності європейської промисловості й бізнесу;
- за допомогою науки вирішувати найбільш гострі питання сучасного європейського суспільства.

Відповідно до цих завдань, програму «Горизонт 2020» поділено на три основні напрямки:

1. Передова наука, яка є відкритою для високоякісних індивідуальних та командних дослідницьких проектів в усіх галузях знань, включаючи гуманітарні;

2. Лідерство у галузях промисловості, у яких фінансується розробка нових технологій і матеріалів;

лів, включно з ІКТ, та космічні дослідження; крім того, в межах цього напрямку доступні фінансові інструменти для впровадження інновацій у малому та середньому бізнесі;

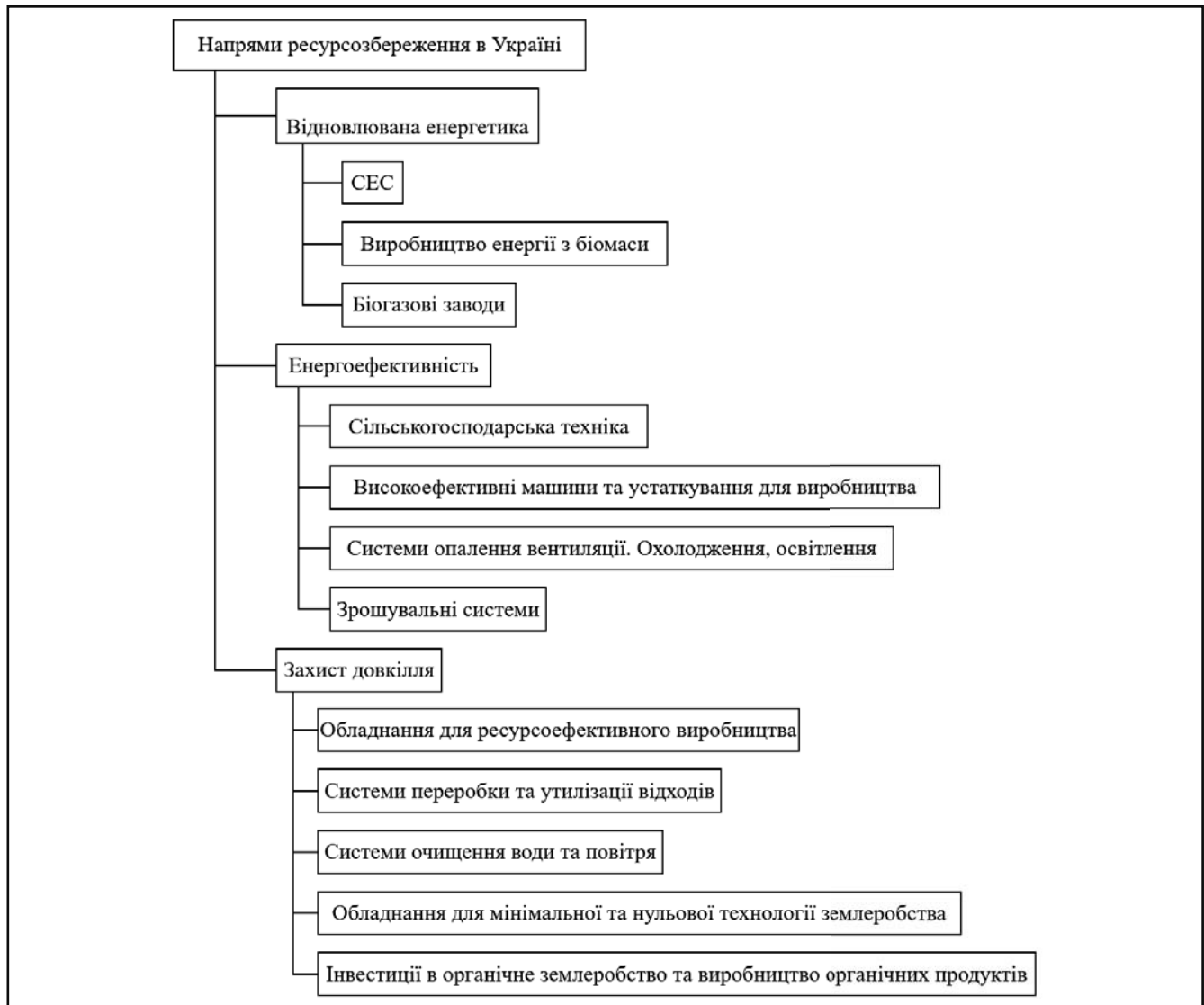
3. Суспільні виклики, з широким спектром дослідницьких проектів: від поліпшення якості транспорту, їжі, системи охорони здоров'я та безпеки до питань європейської ідентичності і культурної спадщини.

Українські установи, організації та підприємства беруть активну участь у програмі «Горизонт 2020». Починаючи з 2015 року і дотепер (станом на грудень 2020 року) українські учасники отримали 182 гранти на суму 31 830 000 євро [8].

За цей час в Україні було створено багато напрямів розвитку ресурсозберігаючих технологій (див. рисунок), які торкнулися багатьох сфер життя та бізнесу.

Серед усіх напрямків можна виділити відновлювану енергетику, Україна має значний потенціал щодо використання альтернативних джерел енергії, за допомогою яких можливо було б замінити традиційні види палива. Найбільшим потенціалом характеризуються біоенергетика, вітроенергетика та енергія довкілля.

Запровадження принципів ресурсоефективності є необхідним процесом для України задля підвищення її конкурентоспроможності, посилення енергетичної безпеки, прискорення економічного та соціального розвитку, зменшення впливу на довкілля та розбудови сучасної високотехнологічної та ефективної країни. Безперечно для цього необхідна перш за все державна підтримка у виді стратегічних планів та програм, що будуть сприяти розвитку ресурсозбереження в Україні, стимулюватимуть відповідальність компаній та насаджен-

Напрями ресурсозбереження в Україні

ня засад ресурсоефективності та відповідального споживання у населення.

Висновок

Організація ефективного виробництва вимагає впровадження інноваційних технологій та інструментів, мотивації всіх учасників процесу до досягнення високих загальних показників. Одним зі шляхів підвищення ефективності та раціональності діяльності є впровадження системи управління ресурсозбереження у розвиток підприємства. На систему управління ресурсозбереженням впливають як зовнішні, так і внутрішні чинники. Одним з основних факторів зовнішнього середовища є державне управління в напрямку ресурсозбереження, оскільки невелика кількість суб'єктів що господарює може перейти на ресурсозберігаючий тип розвитку підприємства без державної підтримки. Різні країни знаходяться на різних стадіях реалізації програм ресурсозбереження, однак існує чітка і послідовна тенденція стимулювання європейськими країнами більш ефективного використання всіх видів ресурсів.

Згідно з міжнародними стандартами, економіка України є однією з найбільш ресурсомістких економік світу через велику частку ресурсомістких секторів, застарілих і неефективних технологій, вкрай зношених активів, неефективних систем трансформації та енергопостачання.

Проведене дослідження дозволило виявити основні проблеми з точки зору управління ресурсозбереженням і ресурсозберігаючим розвитком для підприємств України. Сьогодні вкрай важливо знайти шляхи розв'язання цих проблем, виявити основні способи мотивації керівництва колективу та колективу підприємств сформулювати та впровадити ефективну систему ресурсозберігаючого розвитку.

Список використаних джерел

1. Energy Policy Highlights 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/Energy_Policy_Highlights_2013.pdf.
2. Бучин С. Енергоефективна Німеччина вчора, сьогодні, завтра «Електронний ресурс» / С. Бучин // UNIDO в Росії. – 2007. – № 3. – Режим доступу : <http://energodoma.ru/novosti/stati/216-energoeffektivnaya-germaniya-vchera-segodnya-zavtra>.

3. Соснова С. Данське енергетичне диво [Електронний ресурс] / С. Соснова // Енергозбереження. – Режим доступу : <http://www.energosovet.ru/stat59.html>.

4. Державне регулювання енергоефективності та збереження ресурсів в Японії [Електронний ресурс] // Електронний журнал енергослужби «Екологічні системи». – 2012. – №. 7. – Режим доступу : http://esco-ecosys.narod.ru/2012_7/art73.html.

5. Енергоефективна Швеція [Електронний ресурс] // Теплові новини. – 2008. – № 2(90). – Режим доступу : http://esco-ecosys.narod.ru/2012_1/art105.pdf.

6. Амосов О.Ю., Проблема ресурсозбереження в Україні та шляхи її вирішення / О.Ю.Амосов, Н.Л.Гавкалова // Теорія та практика державного управління. – Вип. 3 (34), 2011. – с. 1–5.

7. Сотник І.М. Моделювання макроекономічних факторів ресурсозбереження в Україні/ І.М. Сотник // Механізм регулювання економіки, 2009. – № 4, т.1. – Режим доступу: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/2009_4_1/4_3.pdf.

8. Мельник Н.О. Історія розвитку ресурсозбереження на Україні. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=28366>.

References

1. Energy Policy Highlights 2013 [electronic resource]. – Access mode: http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/Energy_Policy_Highlights_2013.pdf.
2. Buchin S. Energy Efficient Germany yesterday, today ,tomorrow «electronic resource» / S. Buchin // UNIDO in Russia. – 2007. – № 3. – Access mode : <http://energodoma.ru/novosti/stati/216-energoeffektivnaya-germaniya-vchera-segodnya-zavtra>.
3. Sosnovaya S. Danish energy miracle [electronic resource] / S. Sosnovaya // Energy Saving. – Access mode : <http://www.energosovet.ru/stat59.html>.
4. State regulation of energy efficiency and conservation of resources in Japan [electronic resource] // Electronic Journal of energy service «ecological systems». – 2012. – №. 7. – Access mode : http://esco-ecosys.narod.ru/2012_7/art73.html.
5. Energy Efficient Sweden [electronic resource] // thermal news. – 2008. – № 2(90). – Access mode : http://esco-ecosys.narod.ru/2012_1/art105.pdf.
6. Amosov O. Yu., Gavkalova N. L., The problem of resource saving in Ukraine and ways of its solution / O. Yu. Amosov, N. L. Gavkalova // theory and practice of Public Administration. – Issue 3 (34), 2011. – pp. 1–5.

7. Sotnik I. M. modeling of macroeconomic factors of resource saving in Ukraine/ I. M. Sotnik / / mechanism of regulation of the economy, 2009. – No. 4, Vol. 1. – Access mode: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/2009_4_1/4_3.pdf.

8. Melnyk N. A. History of resource saving development in Ukraine. – Access mode: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=28366>.

Дані про авторів

В.М. Марченко,

д.е.н., професор, професор кафедри економіки та підприємництва, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ORCID ID: 0000-0002-4756-3703

Б.Є. Гуменюк,

магістрант кафедри економіки та підприємництва, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ORCID ID: 0000-0001-9750-4042

Данные об авторах

В.М. Марченко,

д.э.н., профессор, профессор кафедры экономики и предпринимательства, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»

Б.Е. Гуменюк,

магистрант кафедры экономики и предпринимательства, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»

Data about the authors

V. Marchenko,

Doctor of economics, professor, Professor of the Department of Economics and entrepreneurship, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

B. Gumenyuk,

Master's student of the Department of Economics and entrepreneurship, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

УДК 336.71

<https://doi.org/10.5281/zenodo.4564090>
ЛИСЕНКО О.В.

Оцінка впливу валового внутрішнього продукту на зміни у депозитних ресурсах банків

У статті досліджується та удосконалюється сутність депозитних ресурсів банків. Узагальнено, що формування залучених банківських ресурсів через проведення депозитних операцій є однією з найважливіших складових фінансово-економічної діяльності банків, що пояснюється й тим, що депозитним ресурсам належить основна роль у покритті потреб банку в грошових коштах для здійснення дохідних активних операцій. Аналізується обсяг строкових депозитів банківської системи України та валового внутрішнього продукту за 2009 – 2019 роки. За результатами аналізу виявлено, що строкові депозити є стійким джерелом ресурсів для банку, а їх відношення до валового внутрішнього продукту в Україні становить в середньому 25%. Тому для встановлення тісноти зв'язку між валовим внутрішнім продуктом та строковими депозитами вітчизняних банків здійснено кореляційний аналіз за допомогою методів економіко-математичного моделювання.

Ключові слова: банки, депозитні ресурси, строкові депозити, валовий внутрішній продукт, кореляція, коефіцієнт бета.

ЛЫСЕНКО А.В.

Оценка влияния валового внутреннего продукта на изменения в депозитных ресурсах банков

В статье исследуется и усовершенствуется сущность депозитных ресурсов банков. Обобщенно, что формирование привлеченных банковских ресурсов путем проведения депозитных операций является одной из важнейших составляющих финансово-экономической деятельности банков, что объясняется тем, что депозитным ресурсам принадлежит основная роль в покрытии потребностей банка в денежных средствах для осуществления доходных активных операций. Анализируется объем срочных депозитов банковской системы Украины и валового внутреннего продукта за 2009 – 2019 годы. По результатам анализа выявлено, что срочные депозиты являются